

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tas-27 ta' April, 2012

Appell Civili Numru. 1229/2009/1

**Giampaolo Lonzar, u l-Avukat Paul Pullicino bħala
prokuratur speċjali ta' Hasan Akincioglu ta' Antalya,
Turkija, in rappreżentanza ta' Alpha 22 Limited
(OS/1330/T) u b'digriet tat-12 ta' Mejju 2010 ġew
mħassra l-kliem "in rappreżentanza ta' Alpha 22
Limited (OS/1330/T)**

versus

***MLS – Multinational Logistic Services Limited
(C34635) u Asset Security Nominee Co. Ltd (C11706);
u b'digriet tat-12 ta' Mejju 2010 ġiet kjamata fil-kawża
l-kumpanija Alpha 22 Limited (OS/1330/T)***

1. Dan huwa appell minn provvediment mogħti fis-16 ta' Settembru 2011 li bih l-ewwel qorti, b'applikazzjoni tal-art. 38 tal-Att dwar iċ-Ċentru għas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta [Kap. 330] kif kien fiż-żmien rilevanti, kienet ċaħdet talba tal-atturi biex jagħmlu mistoqsijiet lil xhud.
2. Il-fatti rilevanti huma dawn: is-soċjetà *Alpha 22 Limited* ["Alpha"], li ssejñet fil-kawża, hija kumpannija *offshore* taħt il-Kap. 330 waqt illi s-soċjetà konvenuta *MLS – Multinational Logistic Services Limited* ["MLS"] hija kumpannija *onshore*. Fil-31 ta' Diċembru 2004 kien sar ftehim – imsejjaħ *Transfer of Business Agreement* – li bih *Alpha*, li kienet fi stralċ, ittrasferiet l-assi tagħha lil *MLS*.
3. Dan il-ftehim, fost ħwejjeġ oħra, igħid hekk:

«The consideration for the sale by the Transferor of the Business and the Assets shall be determined by the Auditor Mr Stefan Bonello Ghio within six months from the date of this agreement.

«Transferee is hereby paying the said sum to Transferor who acknowledges receipt.»

4. L-atturi jgħidu illi l-ftehim ma jiswiex għax sar "mingħjar ebda konsiderazzjoni" u bi ksur tal-art. 1353(2) tal-Kodiċi Ċivili:

« **1353.** (1) Il-prezz għandu jiġi stabbilit u speċifikat mill-partijiet.

« (2) Iżda, il-prezz jista' jithalla fil-ġudizzju ta' persuna waħda jew iżjed imsemmijin mill-partijiet; u f'dan il-każ, jekk din il-persuna jew xi waħda minn dawn il-persuni ma tkunx trid jew ma tkunx tista' tistabbilixxi dan il-prezz, il-bejgħ ma jkunx jiswa.»

5. Għalhekk fetħu l-kawża biex il-qorti tħassar il-ftehim. Biex jagħmlu l-prova illi Stefan Bonello Ghio ma stabilixxa ebda prezz, l-atturi talbu illi jithallaw jistaqsuh "dwar in-negozju li għadda bejn il-kumpannija bin-numru C-34645 [MLS] li hija *an onshore company* mal-kumpannija *Alpha 22 Limited*, li hija *an offshore company*"¹. Komplexw ippreċiżaw illi t-tagħrif illi jridu mingħand ix-xhud huwa "illi

¹ *Fol. 97* tal-atti tal-ewwel qorti.

ma saritx valutazzjoni peritali tal-fissazzjoni tal-prezz minn Stefan Bonello Ghio, kienu x'kienu r-raġunijiet”².

6. Il-konvenuti opponew għat-talba fid-dawl ta' dak li jgħid l-art. 38 tal-Kap. 330, partikolarment is-sub-artikolu (2) (a) u (b) li fiż-żmien rilevanti kien igħid hekk:

« **38.** (1) L-operazzjonijiet u 1-attivitajiet ta' kumpannija *offshore* huma ta' natura sigrieta u kunfidenzjali u, flief kif xort'oħra provdut b'dan l-Att, għandhom hekk jigu trattati għall-finijiet kollha, magħduda finijiet tal-liġi, u għandhom ikomplu jkunu trattati hekk ukoll wara li l-kumpannija ma tibqax kumpannija *offshore* jew tkun giet imneħħija minn fuq ir-registru.

« (2) Għalhekk, bla ħsara għal dak li jista' jkun essenzjalment meħtieġ għat-tmexxija normali tal-affarijiet tal-kumpannija *offshore* jew għal dak li jista' jkun essenzjalment meħtieġ għall-finijiet ta' dan l-Att jew permess taħtu –

(a) ebda persuna ma għandha f'xi żmien tikkomunika jew tiżvela xi dokument, informazzjoni jew ħaġa oħra li jkollha x'taqsam ma' kumpannija *offshore* flief lil uffiċjal jew membru ta' dik il-kumpannija li jkun intitolat li jirċievi dik il-komunikazzjoni, dokument jew informazzjoni;

(b) ebda persuna ma għandha f'xi żmien tkun meħtieġa tipproduċi jew tiżvela lil xi qorti, tribunal, Bord, kumitat ta' inkjesta jew awtorità oħra xi dokument, informazzjoni jew ħaġa oħra li tigi għall-konjizzjoni tagħha jew li tkun fil-pussess jew taħt il-kontroll tagħha għal xi raġuni tkun xi tkun, jekk dak id-dokument, dik l-informazzjoni jew materja jkollha x'taqsam ma' kumpannija *offshore*.»

7. Bil-provvediment li minnu sar dan l-appell, l-ewwel qorti laqgħet l-oġġezzjonijiet tal-konvenuti, u għalhekk ma ħallietx li ssir il-mistoqsija lix-xhud, wara li għamlet dawn il-konsiderazzjonijiet:

«Huwa evidenti li l-ħsieb tal-leġislatur wara l-art. 38 tal-XXXIV tal-1988, anke meqjus iż-żmien meta saret dik il-liġi, kien li jipproteġi *the transactions and activities of an offshore company* b'mod li kklassifikahom fl-art. 38(1)

² Fol. 106 tal-atti tal-ewwel qorti.

bħala *secret and confidential* ħlief f'dawk il-każi kontemplati mil-liġi (dawk in kwistjoni ma jikkwalifikawx).

«Tant kien ċar il-ħsieb tal-leġislatur li ried saħansitra li s-segretezza u l-kunfidenzjalità jibqgħu jreġu *even after the company has ceased to be an offshore company or has been struck off the register*.

«Hekk ried il-leġislatur u hekk sar.

«Il-leġislatur kien ċar u ddikjara fl-art. 38(1) li *the transactions and activities of an offshore company are of a secret and confidential nature*. Għalkemm in linea ġenerali, fl-interess tal-ġustizzja, kull persuna kompetenti biex tixhed tista' tiġi msejħa u obligata li tagħti l-informazzjoni meħtieġa skond kif mitluba dwar fatti kif tafhom, il-*lex specialis* mhux biss iddikjarat li *the transactions and activities of an offshore company are of a secret and confidential nature* iżda saħansitra żammet lil persuni milli jagħtu tagħrif skond kif jingħad fil-paragrafi (a) u (b) bl-imposizzjoni ta' sanzjonijiet penali, ħlief fil-każijiet indikati fil-liġi stess.

«Din il-qorti tgħid mill-ewwel, a skans ta' ekwivoċi, li fl-istanza tagħhom jidher li l-atturi mhumieq qegħdin jallegaw imġieba kriminali mill-konvenuti jew mill-kjamata fil-kawża, jew min minnhom. Anzi mill-atti akkwiziti sallum jidher evidenti kemm mill-premessi kif ukoll mit-talbiet attriċi li l-istanza hija strettament ta' natura ċivili. Għalhekk din il-qorti mhijiex sejra tiskonfina fi sfera għal kollox differenti minn dik li għandha quddiemha, proprju għaliex dak tal-lum mhuwiex każ fejn ir-rwol tagħha għandu jitlaq mill-ambitu tal-interess privat tal-partijiet, u jmur lejn materji ta' ordni pubbliku.

«Dan premess din il-qorti tgħid li l-art. 38(1) huwa wiesa' biżżejjed sabiex ikopri l-fatti li skond l-atturi ma jkoprix.

«L-istess ħsieb iġġodd għat-teżi tal-atturi meta jsostnu li din il-qorti għandha jedd tissindaka l-operat ta' *offshore company* li rriżulta li komplet tagħmel *offshore activity* wara li ġiet xjolta. L-art. 38(1) jestendi l-obbligu tas-segretezza u kunfidenzjalità *for all purposes, including purposes of law*, meta l-kumpannija tieqaf milli topera bħala kumpannija *offshore* u addirittura meta *has been struck off the register*.

«Għall-argumenti tal-atturi, din il-qorti tgħid li *dura lex sed lex*.

«Din il-qorti tgħid li l-ebda waħda mill-eċċezzjonijiet maħsuba fl-art. 38(2), sabiex ma japplikawx il-paragrafi (a) u (b) tal-istess subinċiż, ma tista` tigi applikata għall-każ tal-lum

«Fi kwalunkwe każ, *del resto* kif jirriżulta minn dak li qegħdin igħidu l-atturi fin-nota tagħhom, il-prova li riedu jagħmlu bix-xhieda ta` Stefan Bonello Ghio digà tirriżulta minn dak li xehdu l-Av. Anton Micallef u Antonio Riera fil-presentata tar-risposta ġuramentata tagħhom.»

8. Wara li ngħataw is-setgħa illi jappellaw f'dan l-istadju tal-proċeduri, l-atturi appellaw minn dan il-provvediment b'rikors tas-6 ta' Ottubru 2011. L-aggravju tagħhom essenzjalment huwa illi l-art. 38 jolqot biss tagħrif dwar attività *offshore*, u illi mhux kull attività ta' kumpannija *offshore* hija attività *offshore*. Fil-każ tallum it-tagħrif mitlub mill-atturi huwa dwar attività li saret ma' soċjetà oħra li ma hijiex kumpannija *offshore* u għalhekk ma tistax titqies attività *offshore* milquta bl-art. 38. Aggravju ieħor huwa illi fiż-żmien relevanti l-kumpannija *offshore* kienet fi stralċ u l-istralċjarju kien kumpannija Maltija. Dawn l-aggravji fissanhom hekk:

«Illi l-imsemmi digriet appellat kien motivat fis-sens illi l-art. 38 ta' dak l-Att ma jippermetti ebda persuna illi tisvela jew tigi mgiegħla mill-qrati tgħaddi informazzjoni dwar l-attività deskritta bħala *offshore activity*;

«Illi l-esponenti kienu issottomettew illi 1-kuntratt ta' bejgħ in kwistjoni skond l-istess Att ma tistax titqies bħala *offshore activity* kif delimitata fl-artikolu 2 tal-istess Att peress illi f'dan il-kuntratt il-parti li qiegħda taġixxi bħala xerrejja hija kumpannija Maltija *onshore* u *ergo* residenti ta' Malta;

«Illi l-esponenti issottomettew ukoll illi riedu jagħmlu l-prova illi, irrispettivament mill-aspett ta' *frode o meno*, ix-xhud Stefan Bonello Ghio, li skond il-kuntratt ta' bejgħ ġie mqabbad miż-żewġ naħat li kellu bħala persuna peritali jiffissalhom il-prezz tal-bejgħ fi żmien stipulat bl-istess kuntratt, ma għamilx dan, u li *ergo*, il-bejgħ huwa null *ex lege*;

«Illi mhux kontestat illi Stefan Bonello Ghio kien u għadu 1-awditur tal-*onshore company* mid-data tal-inkorporazzjoni tagħha f'Settembru, 2004 u allura kien

imqabblad li jistma l-valur tal-assi li ġew akkwistati mill-istess *onshore company*;

«Illi l-aggravju tal-esponenti qiegħed prinċipalment fil-fatt illi d-deċiżjoni tal-ewwel onorabbli qorti fid-digriet tagħha tammonta għal immunità jew insindikabilità ta' kull ma tagħmel *offshore company* anke jekk din il-ħaġa tkun kuntratt ta' bejgħ ta' assi a favur resident Malti, ħaġa li hija espressament kunsidrata bħala aġir li fih innifsu jaqa' barra mid-definizzjoni ta' *offshore activity* u liema ħaġa tirrendi l-istess privileġġi u segretezza tal-*offshore company* bħala mhux applikabbli ladarba dina tkun vjolat il-liċenzja tagħha billi ma baqgħetx topera esklusivament *offshore*;

«Illi t-tieni aggravju huwa illi fid-data tal-kuntratt l-*offshore company* in kwistjoni kienet diġà in likwidazzjoni u kienet *ex lege* rappreżentata biss mill-istralċjarju, kumpannija Maltija, *Asset Security Nominee Co. Ltd*, u li allura l-kuntratt ta' bejgħ li jsir minn stralċjarju Malti a favur resident Malti huwa bilfors sindikabbli u taqa' barra mid-definizzjoni ta' *offshore activity*.»

9. Il-konvenuti wiegħbu fis-26 ta' Ottubru 2011. Essenzjalment, l-argument tagħhom huwa illi l-art. 38 jolqot kull attività ta' kumpannija *offshore* u mhux biss dik li l-atturi sejñulha attività *offshore*. Dan l-argument komplew fissruh hekk:

«L-artikolu 38 ma japplikax b'xi mod kwalifikat jew limitat *ratione materiæ* kif isostnu l-appellanti.

«Lż-żewġ aggravji tal-appell huma fondati fuq premessa legali skorretta għaliex it-teżi tal-appellanti ssostni li l-artikolu 38 japplika biss għal dak li l-appellanti unilateralment isejñu "*offshore activity*".

«Lżda l-artikolu 38 japplika għal kull transazzjoni u attività ta' *offshore company* (entru l-parametri tal-istess artikolu 38) kif iddeċidiet tajjeb l-ewwel qorti.

«Kwindi, il-fatt li l-appellanti jsostnu li l-artikolu 38 ma japplikax *stante* li l-kawża tirrigwarda l-validità *o meno* ta' kuntratt ta' bejgħ ta' negozju fejn waħda mill-partijiet hija kumpannija reġistrata u residenti Malta, m'għandha ebda rilevanza jew mertu.

«Tant hu hekk illi jirriżulta ammess mill-appellanti stess li Stefan Bonello Ghio kien qed jagħmel xogħol in kwistjoni

anke għal *offshore company*. Infatti fil-prim'istanza l-atturi kienu ddikjaraw u vverbalizzaw li xtaqu jagħmlu “domandi lill-istess Stefan Bonello Ghio dwar in-negozju li għadda bejn il-kumpannija konvenuta *MLS-Multinational Logistic Services Limited (C34635)* li hija *an onshore company* mal-kumpannija kjamata fil-kawża *Alpha 22 Limited* li hija *an offshore company*”. U *cioè* huma riedu jkunu jafu dettalji dwar in-negozju li kellha *an offshore company* li f'dan il-każ kien ma' kumpannija Maltija; kumpannija li *d'altrone* hi ta' natura partikolari għaliex dik il-kumpannija Maltija għandha restrizzjonijiet rigward x'tip ta' attività tista tiżvolgi

«F'dan l-istadju u għal kull buon fini, l-appellati jixtiequ jiġbdu l-attenzjoni ta' din l-onorabbli qorti li l-konstatazzjoni ... li Stefan Bonello Ghio “kien u għadu l-awditur tal-*onshore company* mid-data tal-inkorporazzjoni tagħha f'Settembru 2004 ...” hija għall-añħar kontestata u fil-fatt mhuwiex il-każ kif jiġi ppruvat fi stadju propizju tul il-mori tal-kawża.

«Illi fir-rigward tal-ewwel aggravju jiġi rilevati li l-artiklu 38 tal-Att XXXIV tal-1988, li għadu *in vigore* sallum, huwa wiesa' u skjett: *The transactions and activities of an offshore company are of a secret and confidential nature.*

«Ma hemm l-ebda limitu f'dak l-artikolu b'liema ssir xi distinzjoni bejn *offshore* u *onshore activities* – il-legislatur kien espress: sakemm kumpannija hija jew kienet registrata bħala kumpannija *offshore* ma jista' jintalab l-ebda informazzjoni dwar l-operat tagħha, u kull min jiżvela xi informazzjoni jkun ħati ta' reat.

«Illi qari mill-Att XXXIV tal-1998 juri li kumpannija *offshore* setgħet tagħmel (għalkemm b'mod limitat) xi *onshore activities* u għalhekk l-atturi huma kompletament skorretti meta jgħidu li b'daqshekk kumpannija tiffid is-segretezza u kunfidenzjalità li jagħti l-artikolu 38. L-*istatus* ta' *offshore company* hija fiha nfisha prova tal-immunità *ai termini* tal-artikolu 38. *Alpha 22* dejjem baqgħet tippossjedi l-*istatus* ta' *offshore company* u għalhekk l-attivitajiet kollha tagħha huma koperti bis-sigriet u kunfidenzjalità mogħti minn Att tal-Parlament.

«Illi għalhekk l-atturi ma jistgħux jagħmlu domandi lil xi xhud inkluż Stefan Bonello Ghio fejn iġiegħlu jiżvela

kwalsiasi attività ta' kumpannija *offshore* skond l-Att XXXIV tal-1988.

«Illi fir-rigward tat-tieni aggravju l-appellati jagħmlu żewġ ożservazzjonijiet:

«(i) Jirrizulta ampjament mill-artikolu 38 li l-provvedimenti tiegħu japplikaw fil-konfront ta' *offshore companies* mingħajr limitu *ratione temporis* u kif iddecidiet tajjeb l-Ewwel Qorti:

«“Tant kien ċar il-ħsieb tal-legislatur li ried saħansitra li s-segretezza u l-kunfidenzjalità jibqgħu jreġu *even after the company has ceased to be an offshore company or has been struck off the register.*”

«“Hekk ried il-legislatur u hekk sar.”

«(ii) Illi l-asserzjoni li l-kuntratt ta' bejgħ li l-appellanti qegħdin jattakaw seħħ ma' parti li hija residenti Maltija u allura dan il-fatt, *ipso facto*, iġib l-inapplikabilità tal-artikolu 38 hija teži skorretta legalment għar-raġunijiet ġà elenkati u kif jiġi elaborat waqt it-trattazzjoni ta' dan l-appell.

«Illi l-appellanti ngħtaw permess mill-Prim'Awla fl-ismijiet premissi sabiex jinterponu appell mid-digriet mogħti fis-16 ta' Settembru 2011 skond il-liġi, liema digriet però huwa limitat u applikabbli fir-rigward ta' xhud partikolari u *cioè* ta' Stefan Bonello Ghio u mhux b'mod ġeneriku u kwindi t-talba tagħhom li din l-onorabbli qorti tirrevoka dak id-digriet trid bilfors tiġi kkunsidrata limitatament għal Stefan Bonello Ghio u mhux *erga omnes* f'dan l-istadju u għaldaqstant kwalsiasi deċiżjoni ta' din l-onorabbli Qorti ta' Appell f'dan ir-rigward trid tieħu in kunsiderazzjoni d-deċiżjoni tal-ewwel qorti *ossia* kwalsiasi deċiżjoni oħra tkun *extra* jew *ultra petita* dak deċiż mill-Prim'Awla fid-digriet tagħha li minnu qiegħed jiġi interpost dan l-appell.»

10. Fil-fehma ta' din il-qorti l-appell għandu jintlaqa', għalkemm għal raġunijiet x'aktarx differenti minn dawk li ressqu l-atturi. Il-kwistjoni kollha, kif jidher mill-mistoqsija li l-atturi jridu jagħmlu lil Stefan Bonello Ghio, ma hijiex jekk it-tagħrif li jridu huwiex dwar attività ta' kumpannija *offshore* jew dwar attività *offshore*, għax l-attività li jridu tagħrif dwarha l-atturi ma hija ebda waħda minn dawn: li jridu jafu l-atturi huwa jekk Stefan Bonello Ghio għamel jew ma għamilx stima tal-valur tal-assi – ma jridux jafu x'inhuma dawn l-assi u lanqas kemm jiswew; iridu jafu

biss jekk saritx stima tagħhom. L-istima li jridu tagħrif dwar jekk saritx jew le la hija attività *offshore* u lanqas ma hija attività ta' kumpannija *offshore*: hija attività ta' Stefan Bonello Ghio li nħatar jagħmilha mhux f'isem is-soċjetà iżda fil-kwalità tiegħu ta' perit komputista għall-għanijiet tal-art. 1353(2) tal-Kodiċi Ċivili. Il-fatt li huwa wkoll awditur tas-soċjetà ma għandu ebda relevanza għax inħatar bħala terz espert indipendenti u mhux bħala aġent jew organu tas-soċjetà.

11. Għaldaqstant, it-tagħrif li huwa mitlub mingħand Stefan Bonello Ghio – fis-sens li jintalab igħid biss għamilx stima jew le, u mhux li jgħid ukoll x'kienu l-assi li tagħhom għamel stima, jew kemm kienet dik l-istima – ma tintlaqatx bl-art. 38 tal-Kap. 330, u l-oġġezzjoni kontra l-mistoqsija li jridu jagħmlu l-atturi biex jiksbu dak it-tagħrif limitat ma kellhiex tintlaqa'.

12. F'dan is-sens għalhekk il-qorti tilqa' l-appell, tħassar il-provvediment tas-16 ta' Settembru 2011 u tibgħat l-atti lura lill-ewwel qorti biex jitkompla s-smiġġ. L-ispejjeż ta' dan l-episodju jgħallsuhom il-konvenuti u l-imsejġha fil-kawża flimkien.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----